

KOLLEKTIIVNE ÕPPIMINE JA RÜHMATÖÖ

Sirje Aher

Seminar „Toit, tervis ja keskkond -
õppevahendid koolidele“

9. november 2012

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

KOLLEKTIIVNE ÕPPIMINE

- *Kollektiivne õppimine sisaldab paljusid õppimisviise. See võib tähendada mitme rühma, organisatsiooni või kogukonna ühist õppeprotsessi, aga ka üksteiselt õppimist. Kollektiivse õppimise keskmes on rühmatöö, arutelu ja ideede vahetamine.*
(T. N. Garavan, A. McCarthy, 2003)

KOLLEKTIIVNE ÕPPIMINE

- Tähendab suheldes õppimist.
Üksteisega õppeprotsessis suheldes öeldakse mõtted välja ja saadakse kaaslaselt vahetut tagasisidet ilma, et peaks kartma hindega karistamist.
- Õpetatakse üksteist, arendatakse kuulamisoskust ja teisi õpioskusi, saadakse paremaks suhtlejaks, sest töötatakse koos ka nendega, kellega muidu ei suheldaks.

MILLAL EELISTADA RÜHMATÖÖD?

- Ülesannete täitmine rühmatöös parandab inimese töötulemust juhul, kui ülesanded sisaldavad olemasolevate oskuste ja/või teadmiste rakendamist.
- Päris uute teadmiste sünteesimisel või tundmatut laadi ülesannete täitmisel võib rühmatöö indiviidi tulemuslikku tööd takistada.

KUIDAS RÜHMATÖÖD KORRALDADA?

- Õpetaja peaks esmalt andma töö sisuga seonduva info või laskma õpilastel meelde tuletada, mida nad sellest teemast juba teavad.
- Rühmadesse jagatakse vastavalt õpetaja poolt seatud eesmärkidele. Alustada võiks paaritööst, see võimaldab õpilasel kõige pikemat aega ise aktiivne olla.
- Töö organiseerimine ja õpetajapoolne jälgimine ja toetamine.
- Kokkuvõtte tegemine (kindlasti peaks sisaldama reflekteerimist).

SOTSIAALSED OSKUSED

- Lisaks ainealasele rühmatöö teemale tuleks ettevalmistustöös mõelda ka sotsiaalsetele oskustele, mida soovitakse arendada, näiteks:
  - kõnelemisoskus,
  - kuulamisoskus,
  - koostööoskus,
  - Hindamisoskus.

Rühmas võib ära jagada rollid: lugeja, kuulaja, kirjutaja, kontrollija, seletaja, kokkuvõtte tegija, argumentide küsija, üldistuste tegija...

RÜHMA SUURUS JA OSAVÕTJATE AKTIIVSUS

Õpilaste arv	Aktiivsete osatähtsus
2	50%
3	33%
4	25%
5	20%
6	17%

Suuremas rühmas on rohkem ajupotentsiaali. Suurema rühmatöö kogemusega õpilaste puhul võib rühmas olla 5-7 õpilast. Osavõtjatele meeldivad tavaliselt just 5-liikmelised rühmad. Uurimuste järgi on parimad tulemused 3-4-inimeselistes rühmades, siis paarides. 5-7-liikmeliste rühmade töötulemus oli sama mis frontaalsel töö.

KUIDAS VÄLTIDA RINGELMANNI EFEKTI?

<http://www.flickr.com/photos/r4n/2685787789/>

Prantsuse insener Max Ringelmann mõõtis 1913. aastal igäihe panuse sõltuvust köieveos vedajate arvust. Selgus, et mida rohkem inimesi, seda vähem igäüks pingutas...

Võimalik vältida, kui igäüks:

a) usub, et tema pingutus aitab lõpptulemusele kaasa;

b) usub, et tema pingutust märgatakse ja tunnustatakse.

RÜHMATÖÖGA SEONDUVAD PROBLEEMID JA NENDE VÕIMALIKUD LAHENDUSED

- ◉ **Probleem:** Õpilaste ebahühtlane osalus.
- ◉ **Lahendused:** jaotada rühmas ülesanded nii, et igaüks peab andma oma panuse.
- ◉ **Näide:** Õpilased on jaotatud paaridesse. Igaüks loeb läbi sama teksti, mis teisedki. Üks paarilistest räägib, mis talle tekstist meelde jäi. Teine õpilane kuulab ning täiendab või seab väited kahtluse alla. Koos otsitakse tekstist kinnitust. Kahest paarist moodustatakse ühine rühm.
- ◉ **Ülesanne:** Koostada loetu alusel mõistekaart. Igas rühmas esitab iga õpilane minuti jooksul oma arusaama, teised kuulavad. Vajadusel kontrollitakse tekstist. Õpetaja jälgib kella ning seda, et igaüks räägiks. Rühm asub mõistekaarti koostama: iga õpilane täiendab seda mingi aspektiga. Õpetaja palub ühel-kahel rühmal oma mõistekaarti teistele presenteerida. Võimalusel riputatakse kõik mõistekaardid klassi seinale.

RÜHMATÖÖGA SEONDUVAD PROBLEEMID JA NENDE VÕIMALIKUD LAHENDUSED

- ◉ Probleem: Õpilaste ebaühtlane osalus.
- ◉ Lahendused: jaotada rühmas ülesanded nii, et igaüks peab andma oma panuse
- ◉ Näide: töö paarides. Õpilastele antakse ülesanne, mis sisaldab kahte elementi, näiteks kahe objekti võrdlus. Üks õpilastest leiab tekstist esimest, teine teist objekti puudutavad faktid ja kirjutab need endale üles. Paarilised kontrollivad järgemööda teksti alusel üksteise märkmeid ning vajadusel parandavad või täiendavad neid koos. Kui tekib vaidlus, siis küsitakse eelkõige mõne teise paari käest, alles siis, kui vastust ei saada, õpetajalt. Seejärel otsustavad paarilised, millises vormis nad võrdluse vormistavad (tabel, skeem, tekst....) Õpetaja jälgib rühmade tööd, sekkub, kui tundub, et üks paarilistest on liiga aktiivne/passiivne. Rühmad võrdlevad näiteks kuue või kaheksakesi oma töö tulemusi.

RÜHMATÖÖGA SEONDUVAD PROBLEEMID JA NENDE VÕIMALIKUD LAHENDUSED

- **Probleem:** Osa õpilastest ei tööta kaasa ja segab teisi, või otsustatakse rühma vastus selle liikme arvamusel, kes kõige valjemalt räägib.
- **Lahendus:** Rühmadesse komplekteerimine tuleb hästi läbi mõelda ning **kokku leppida rühmatöö reeglid.**
- **Näide:** kooliaasta alguses arutatakse rühmatöö reeglid läbi, lepitakse neis kokku ja riputatakse reeglid seinale. Iga kord kui rühmatöö läbi viiakse, antakse ühele rühma liikmele ülesandeks jälgida reeglite täitmist.

NÄITEID RÜHMATÖÖ REEGLITEST

- Mine oma rühma kiiresti ja vaikselt.
- Võta kõik vajalikud vahendid rühma kaasa.
- Kui rühmal on vaja täiendavaid vahendeid, läheb nendele järgi õpilane, kelle ülesanne see on.
- Keskendu oma rühma tööülesande täitmisele.
- Tööta oma rühmas ja ära sega teisi.
- Räägi vaikselt.
- Kuula, mida teised ütlevad.
- Kuula õpetaja juhiseid ja järgi neid.
- Kui vajad abi, siis küsi seda kõigepealt oma rühma liikmetelt.
- Aita teisi oma rühma liikmeid ja vajadusel ka teisi rühmi.
- Hoiu enda ja teiste õppevahendid heas korras.

RÜHMATÖÖGA SEONDUVAD PROBLEEMID JA NENDE VÕIMALIKUD LAHENDUSED

- Probleem: Õpilase innustuvad niivõrd, et unustavad olla vaikselt.
- Lahendus: Õpetaja lepib klassiga kokku viipesignaali, mis annab märku liiga valjust jutust. Kes õpilastest seda märkab, katkestab arutelu ja jääb vait. Seda märkavad kaaslased, kes jäävad samuti vait. Kui kõik on hetke vait olnud, jätkub arutelu, seekord vaiksemalt.

RÜHMATÖÖGA SEONDUVAD PROBLEEMID JA NENDE VÕIMALIKUD LAHENDUSED

- **Probleem:** Rühm teeb liiga kiiresti otsused, ilma, et kaaluks kõiki võimalikke alternatiive.
- **Lahendus:** Õpetaja sekkub ja näitab ära, millele peab veel mõtlema, enne kui otsus teha.
- **Näide:** Rühm arutleb kalades sisalduvate saasteainete teemal.

Valjuhäälnäe õpilane teatab, et kalad on kõik mürgi täis ja maitsevad halvasti. Siin pole midagi arutada. Õpetaja soovib koostada mõistekaardi, kus on ära näidatud kalas sisalduvad saasteained, terviseriskid ja nende leevendamise võimalused ning jagab rühma töö nii, et liikmed mõtlevad ja panevad esialgu üksi kirja, hiljem kõik koos täiendavad.

NÄITEID RÜHMATÖÖ MEETODITEST

1. Millestki nimekirja koostamine nii, et leht käib rühmas ringi, igaüks kirjutab ühe elemendi, annab lehe edasi, järgmine kirjutab teise, järgmine kolmanda ... Kui uusi mõtteid enam pole, siis hindab rühm olemasolevate mõtete sobivust samal viisil - räägitakse järjekorras, igaüks peab oma arvamuse välja ütlema.

Sobib hästi õpitu omandatuse kontrollimiseks.

NÄITEID RÜHMATÖÖ MEETODITEST

2. Üksteise intervjuerimine kolmeliikmelistes rühmades. Kordamööda ollakse intervjueritav, intervjuerija ja kirjutaja.

Sobib hästi olukordades, kus saab rääkida oma kogemustest.

NÄITEID RÜHMATÖÖ MEETODITEST

- Kaardid, mille ühel pool on küsimus, teisel pool vastus. Mängitakse paarides. Alguses võib mängida näiteks viie kaardiga. Jagaja loeb küsimuse ja laseb vastuse läbi lugeda. Kohe pärast seda esitab ta küsimuse uuesti ja vastaja püüab lühimälu kasutades vastuse meelde tuletada. Õige vastuse korral saab ta kaardi endale. Vale või mittetäieliku vastuse korral annab jagaja vihje, kuid kaart läheb pakki tagasi. Kui vastaja on kõik kaardid endale saanud, toimub vahetus.

KASUTATUD JA SOOVITATAVAD ALLIKAD

- Timo Saloviita, “Yhteistoiminnallinen oppiminen ja osallistava kasvatus”, PS-kustannus, 2006
- <http://www.collaborativelearning.org/cellsc4.pdf> [WWW]
- B.L. Smith, J.T. McGragor. (1992). What is Collaborative Learning? [WWW]
<http://learningcommons.evergreen.edu/pdf/collab.pdf> (11.12.2011)
- <http://www.kent.ac.uk/careers/sk/teamwork.htm> [WWW]
- <http://www.evergreen.edu/washcenter/resources/acl/index.html> [WWW]
- http://www.thirteen.org/edonline/concept2classes/coopcollab/implement_sub1.html [WWW]